

Honderd jaar bewaarschool/kleuterschool

In 1922 besluit de gemeente Appelteren goedkeuring te verlenen aan het pas benoemde hoofd der school (P. van Oorsouw) om een deel van "het schoolhuis" (nu Schoolstraat 2) onder te verhuren aan Mevr. Van Aken uit Dreumel. Van Oorsouw is dan nog ongehuwd en daarom heeft hij maar een gedeelte van het gebouw in gebruik. "Het ligt in de bedoeling van eenige ingezetenen uit Alphen ter plaatse bewaarschoolonderwijs te doen geven", zo is te lezen in het verzoek. Vanuit Dreumel wil Drika van Aken haar werkterrein verleggen naar Alphen. In Dreumel zijn nu de nonnen gekomen en daardoor is daar haar hulp minder nodig. Drika is ook ongehuwd, maar bij haar woont haar nichtje Ella van de Wiel.

Enkele maanden later is er een verzoek om een lokaal van de parochie enigszins te verbouwen. Waarschijnlijk is dit het gebouw wat naast café van Rossum (Kerkdijk 8) in de Kerkstraat heeft gestaan.

Catechismuszaal/bewaarschool

Juffrouw van Aken

Juffrouw van Aken blijft tot 1930 in Alphen en vertrekt dan, samen met haar in Alphen getrouwde nicht, naar Eindhoven. Van Oorsouw trouwt in dat jaar met de onderwijzeres Adriana Hol uit Maasbommel en zij blijven in het schoolhuis wonen. Voor Adriana Hol betekent dat het einde van haar loopbaan als schooljuffrouw. Op 13 maart 1924 was een koninklijk besluit uitgevaardigd dat alle vrouwen jonger dan 45 die in overheidsdienst waren "eervol" ontslagen dienden te worden op de dag na hun huwelijk! Pas in 1955 nam de Tweede Kamer - met nipte meerderheid - de motie van Corrie Tendeloo aan, die een einde maakte aan deze regel.

De afschaffing werd pas een paar jaar later van kracht, namelijk op 1 januari 1958. Daarna mochten gehuwde vrouwen blijven werken, en hun eigen geld verdienen - al was het nog helemaal niet gezegd dat hun loon even hoog als dat van mannen zou zijn.

Schutzstraat en schutskooi

Aan de overkant van de Maas kun je in Teeffelen, aan het eind van een doodlopend pad vanaf de Pastoor van Weerdstraat bij huisnummer 2, een prachtig gerestaureerd smeedwerk zien van de Alphense smid Hannes Holl. Deze gesmede schutskooi is daar onderdeel van de Kunst & Cultuurroute.

Vrijwel dezelfde schutskooi is te vinden tussen Altforst en Appeltern aan de kruising Sluissewal - Dijkgraaf de Leeuwweg.

Een schutskooi is een constructie waarin het vee van een onbekende eigenaar tijdelijk kan worden gestald. Natuurlijke afrasteringen, zoals houtwallen, heggen, hagen, bosjes en waterpoelen, hielden de beesten niet altijd tegen en zo ontsnapten ze nog al eens uit weilanden of liepen los op de wegen en andermans eigendom. Het beheer en de verzorging van de dieren was dan in handen van de "schutter". De eigenaar moest daarvoor schutgeld betalen als hij zijn vee kwam ophalen. Af en toe probeerde men dit ook wel stiekem 's nachts zonder te betalen...

Ook in Alphen was ongeveer honderd jaar geleden nog een schutskooi.

Volgens informatie die wij daarover hebben gehoord had deze schutskooi geen ijzeren hekwerk. Het was een stukje weiland met afrastering en een muur eromheen, in de hoek van de Greffelingsestraat en de Schutzstraat. In Alphen woonde de toenmalige politieman Hofman

aan de Greffelingsedijk 9, de schutskooi was dus achter zijn huis. Hij was dus ook schutter. Helaas zijn er bij ons geen foto's bekend waarop deze schutskooi te zien is.

Hannes Holl (1889-1978), beter bekend als Hannes de smid, woonde in het huis op de hoek van de Kerkdijk en de Schoolstraat. De smederij stond aan de Schoolstraat, in het voorhuis was een winkel in huishoudelijke artikelen. Hij heeft in Alphen ook heel veel boerengereedschap gesmeed. Later legde hij ook in vele huizen elektriciteit aan. Het is niet vreemd dat hij voor het smeden van de schutskooi ook even de Maas over ging. Er waren in die tijd verschillende voetveer pontjes waardoor de afstand maar enkele kilometers was. De schutskooi in Teeffelen dateert uit 1928.

In het polderarchief van Teeffelen is de betalingsopdracht voor f 140 aan JJ Hol, smid te Alphen, d.d. 10 november 1928 bewaard. Bij de offerte stond het verzoek: "Graag had ik dat de zaak wat vlug werd afgemaakt, het is nu nog mooi weer". Misschien vond hij dat bij nader inzien wat al te brutaal want hij schreef er nog achter: "als ik soms de laagste mocht zijn bij deze inschrijving". Het polderbestuur vond de kosten wel hoog, maar besloot de opbrengsten van het schutgeld daarvoor te gebruiken. (info BHIC).

Bijlage der Rekening No. 50.

N° 4.
van het bevelschrift.
Dienstjaar 1928/29
Hoofdstuk V
Artikel 2

N° 11.
van het Journaal.
Zegge f 140, >

Waterschap Polder van Teeffelen.
De Penningmeester van het Waterschap de Polder van Teeffelen,
zal betalen aan *J. J. Holl, smid te Alphen gemeente Appellern*
de Som van *veertig gulden*
wegens *aanneming van een te Teeffelen geboorde schutskooi*

Dit bevelschrift mits behoorlijk voor voldaan geteekend, wordt in de rekening over het jaar 1928/29 in uitgaaf geleden.
TEEFFELEN, den 23de September 1928.
Het Waterschapsbestuur voornoemd,
De Voorzitter,
P. S. van Teeffelen
Het Bestuurslid,
H. A. van Brant

Voldaan 10 November 1928.
J. J. Holl

P. Stokvis en Zoon, 'r-Busch.

(Meer informatie over de Alphense straatnamen is te vinden in het boek Alphen in Vroeger tijden deel 1, verkrijgbaar bij WHAM).

Wie (her)kent ze nog? Ziekenhuisbeddenrace 2000

De Eerste Open Alphense Ziekenhuisbeddenrace was een idee van Peer Witzel. Hij had zoiets gezien in een jeugd tv-programma. Zondag 27 augustus 2000 was de eerste race, rond het Burgemeester Baltussenplein en het was slecht weer. Er werd geracet met gewone ziekenhuisbedden maar ook met zelfgemaakte "specials". Teams van vijf personen moesten het parcours afleggen, waarbij wisselend steeds één persoon op het bed moest zitten of liggen. SBS 6 besteedde aandacht aan de beddenrace in het programma Hart van Nederland. In 2001 vond nog een tweede editie plaats.

Op de onderstaande foto zien we Fred Derks en Bert den Biesen aan een bed sleuren waarop Susanne Jagtenberg de "passagier" is.

Stichting Werkgroep Historisch Alphen aan de Maas

p/a Greffelingsestraat 23
6626 AN ALPHEN (Gld)

Elke donderdagavond in de Hucht
van 20.00 tot 22.00 uur

RegioBank NL45RBRB0918497752
KvK nr. 11069033

| Ben van Dijk
| Adrie van Hoogstraten
| Johan de Jong

tel. 56 1942
tel. 56 2425
tel. 56 1557

| email: wham@alphenaandemaas.com
| www.alphenaandemaas.com